

Vertaling Nieuwe Testament.

Van de dadelijk na verschijning door ons aangekondigde vertaling van het Nieuwe Testament, uitgave van het Ned. Bijbelgenootschap, verscheen vorige week een tweede uitgave, ditmaal in "zakformaat". Ook deze kondigen we gaarne aan. En we herhalen onze opmerking van destijds: we hebben hier weliswaar een resultaat van compromis, maar het is in zijn genre dan ook één van de beste soort geweest. Wel vernam ik onderscheiden klachten van bijbellezers, die aan de oude vertrouwde Statenvertaling gewend zijn, en maar niet gewonnen kunnen aan de nieuwe redactie van de hun zoo gemeenschappelijke plaats, of aan de vervanging van bepaalde woorden. 't Is alles volkomen begrijpelijk. Mezelf kost het onder het voorlezen hier en daar moeite, niet in de wending der Statenvertaling terug te vallen. Niettemin dient m.i. rondweg erkend, dat — ik spreek nu alleen over het gebruik der nederlandsche taal — de nieuwe overzetting over heel de linie frisch is, maar ook gedragen, beschaafd, nergens archaïsch, maar nog veel minder ook maar ergens gedurfd-modern, of gewild of onnatuurlijk of ruw. Na enkele weken van gebruik kan ik een woord van bewondering op dit punt niet terughouden.

En laten zij, die de oude klanken noode missen, minstens deze twee dingen wel bedenken:

In de eerste plaats, dat het Woord Gods het waard is, of liever, er een goddelijk recht op heeft, dat we het de beste vertaling bezorgen, die ons maar mogelijk is, en dat we de rijke winst van eenwienlange studie der grondtalen niet mogen ongebruikt laten;

en in de tweede plaats, dat wij geen recht hebben, Gods Woord aan anderen te presenteren in een taal, die hun niet meer „ligt“: oud-nederlandsch. Gods Woord den anderen een ergernis en een dwaasheid! roept daar iemand? Ik antwoord: zeker. Maar het kan als zoodanig eerst dan werken, als het in hoorbare taal tot de menschen gebracht wordt. Als Paulus in Jeruzalem oud-hebreuwsch of in Athene oud-grieksch gesproken had, dan had Gods Woord daar geen werking als van een „ergernis“ en een „dwaasheid“ geëffend. En den zegen, dien God er aan verbonden heeft, dien heeft Hij ons beloofd, zolang wij in hun eigen taal de menschen er mee aanspreken. Het Nieuwe Testament zelf is geschreven niet in deftig, maar in „gemeenzaam“ Grieksch.

We moeten evangeliseren — maar dan den afstand niet vergrooten tusschen den mensch-van-heden en het Woord van God. Niet wij mogen dien afstand bepalen. Dat mag de Auteur der Schrift alleen.

Wij bevelen dus kennismaking met deze nieuwe vertaling hartelijk aan.

En voorts: in eerste linie onze eigen commentaren, en onze eigen „Korte Verklaring“ met nieuwe vertaling!

K. S.

Geschillen.

Tegen het einde van het jaar denkt meer dan één ook aan de geschillen, die op ons kerkelijk erf de aandacht spannen. Al hebben maar zeer weinigen een zuivere voorstelling omtrent hun wezenlijke betekenis zich kunnen vormen, zoodat de eigenlijke cardio-questions velen ontgaat, toch hebben ze voor den afloop een meer dan theoretische, en zeker een andere dan academische belangstelling.

Het is bekend, dat er enkele opgeruimd zijn. Over de details is niet veel gepubliceerd, en dat hoeft ook niet. Zolang het over zaken van persoonlijk, of alleen maar individueel belang gaat, moet ieder weten, hoe lang hij aan een ander eischen stellen wil, en hoever ze gaan. De consciëntie worde daarin vrij gelaten, ook van de zijde dergenen, die uit begrijpelijk rechtsgevoel of evenwichtsbesef zich soms afvragen, of niet al te vlot soms in een doornenhaag de breede schaar gezet is. We merken dit even op, in terugslag niet alleen op enkele brieven, die wij ontvingen, maar ook op een opmerking, die bij wijze van verzuiming (en dan een onvoorzichtige en ietwat ondankbare) gemaakt is van een Zuidhollandschen kansel, indien wij wel geïnformeerd zijn.

Intusschen neme niemand in die vlotte en snelle schaar van daareven aanleiding voor de vrees, dat eenzelfde methode onzerzijds zal worden voorgestaan voor wat de bekende meeningsgeschillen op dogmatisch en wetenschappelijk gebied betreft. Voor een klein gedeelte raken ze kwesties, die ondergeteekende zelf rechtstreeks interesseerden, voor een grooter een gebied, waarop anderen bij voorkeur zich bewogen. Maar in het ééne zowel als in het andere geval is een duidelijk antwoord noodig op deze vraag, of de ingebrachte, en zeer ernstige beschuldigingen, hout sneden, ja dan neen.

Dat antwoord kan niet door één persoon gegeven worden. Het zal, indien het in 1940 komt, van synodewege moeten komen. En een vergadering kan zulk een antwoord op meer dan één manier geven. Zij kan het in ronde woorden doen, door wat ze zegt. Zij kan het ook geven, door wat ze verzwijgt.

Hoe de loop der dingen in dezen wezen zal, kan niemand profeteeren. Maar wel kunnen we voor wat ons zelf betreft, een belofte afleggen. Ze is deze: we hopen, hetzij door exegese van een eventuele gemeenschappelijke, hetzij door eigen uitspraak, te zeggen, wat na ongeveer vier jaren is blijven staan van het „erger dan voor-Asen“, dat ons nog niet uit den zin wil, of mag. Onze kerken hebben daar recht op; ze mogen ook niet met minder tevreden zijn. In zaken van personen is de methode van toegeven, en van „een-spons-er-over-heen“ meermalen gewenscht en van God geboden. Niet alzo in aangelegenheden van leer en leerontwikkeling.

K. S.

Het jaar dat ging.....

Wij ontvingen van den heer W. C. F. Scheps, journalist te 's-Gravenhage, het volgende overzicht over 1939, dat we in ons blad gaarne een plaats geven.

K. S.

O God, die droeg ons voorgelacht in nacht en stormgebruil, bewijs ook ons Uw trouw en macht wees eenwig ons tehuis!

En duizend jaar gaan als een dag van gisteren voor U heen, een schaduw, een gedachte vaag, een nachtwak, die verdween.

ISAAC WATTS (1674-1748).

Weer maken we ons op om een jaar te gaan begraven. En er zal bij dezen keerkring wel niemand zijn, die zulks doen zal, omdat hij met optimisme naar de toekomst staart. Want de wereld bloedt uit duizend wonden en de beschaving vlucht van het aardrijk nu de bajonet, het kanon en de dieptebom hoogtij vieren in Europa. Nu als een gevolg van dezen onzaligen volkerenkrijg de wereld en de volkeren met den dag verarmen en allerlei arbeid in Gods Koninkrijk daar als vanzelf den weerslag van ondervindt.

Als wij zien om de verschijnselen rondom ons heen en we kijken onze kinderen eens aan, dan rijst in ons hart de bange vraag: Waarvoor brengen wij hen groot en hoe zal de wereld er uitzien als zij tot volwassen leeftijd gekomen zijn?

Er is reden te over om op dezen Oudejaarsavond tot ons zelf in te keeren, want Gods gerichten zijn op de aarde. En het veelszins benauwende is, dat het aardrijk ze wel ziet, maar niet heeft!

Alleen het geloof in Hem, die ook ons voorgelacht droeg en die de Zijnen ook in de hel van 1939 en 1940 niet zal verlaten noch begeven, kan ons staande houden. En het oog des geloofs ziet ook anders dan dat van hem, die alleen leeft uit de rede en uit redeneeringen van natuur noodwendigheid. Het let op Gods gangen in de historie. Het is ten hemel geslagen waar Hij woont, die Nederland niet alleen bij den vrede heeft willen bewaren, maar het rijke zegeningen heeft willen schenken. En wat onderscheidt dat Nederlandsche volk van zoveel andere naties in Europa? Ook bij ons was ontrouw en ook in ons volkaleven heeft on- en bijgeloof triumpheerd. Nochtans heeft God ons volk gelaten geestelijke vrijheid en een ongehinderde gelegenheid Hem te dienen naar de inspraak van het geweten. En de Christelijke actie heeft, hoewel de tijdsomstandigheden haar tot een belemmering zijn, op menig terrein mogen bloeien en een stempel mogen zetten.

Daarvan getuigen ook de feiten en gebeurtenissen, die wij hieronder gaan verhalen. Zeker, het kerkisme was ook nu niet geheel afwezig bij allerlei arbeid, die bedoelt de bevordering van het koninkrijk van onzen gezegenden Heiland. Soms vraagt men zich af of de benauwenis nog meer moet toenemen, opdat de Christenen hun diepere eenheid zullen terugvinden. Maar anderzijds zijn er ook symptomen, die er op wijzen, dat het besef, dat het nu geen tijd is om zich in beuzelingen te verliezen, toeneemt.

Moge dit zoo blijven en in Nederland een volk gevonden worden, gewillig op den dag van Gods heilkracht!

In de Gereformeerde Kerken.

Vingen we een vorig overzicht in betrekking tot de Gereformeerde Kerken aan met de opmerking, die de synode van Sneek haar schaduwen reeds vooruitwierp, wij kunnen thans zeggen, dat het leven in die Kerken nog staat onder den invloed van de nog niet definitief gesloten synode.

Onder bijkans dramatische omstandigheden kwam de synode 29 Augustus bijeen. 28 Augustus was zoo juist de mobilisatie afgekondigd en 29 Augustus was Sneek een vrijwel geïsoleerd en moeilijk bereikbaar oord geworden. Maar de synode besloot haar arbeid voort te zetten en de zittingen niet te verdagen. Wij behoeven over alles wat de synode heeft besloten, niet in den breede te verhalen, want in tegenstelling tot de zittingen van de Haagsche synode, die geheim zijn, vergaderde de Sneeker synode, gelijk haar voorgangers, voor het overgrote deel in het openbaar.

Men heeft geklaagd over haar langen duur en dat, terwijl er immers een nieuwe werkwijze is ingevoerd. Maar die zulks doen vergeten één ding, en dat is den geweldigen uitbouw van het Gereformeerde kerkelijk leven. Wat al zaken moet een generale synode in dezen tijd al niet afdoen, vergeleken met laat ons zeggen een 25 à 30 jaar geleden.

Neem alleen maar eens de zendingszaken. Welk een vlucht heeft de Geref. zending in Ned-Indië niet genomen en welk een superieure naam geniet zij niet in ons Insulinde. Deze zending is krachtig en levend en expansief in hooge mate. En als er een zendings-terrein niet meer te exploiteeren valt, dan vraagt men aan de Gereformeerden of zij het dan niet willen overnemen, getuige het aanbod van Madioen.

En dan spreken wij maar niet van de belangen der millitair en der zeevaardenden, der verstoorden in Ned-Indië, in Frankrijk en België, van de radio en van het Zuiderzeegebied, van de Theol. Hoogeschool en van de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit, van de eenheid der Gereformeerden en van de mogelijkheid van een Oecumenische synode. En zoo zouden wij kunnen doorgaan. En al haar beslissingen gelden voor een periode van niet minder dan drie jaar! Wie het zóó beziet en dan eens kijkt naar de werkdagen van de leden der synode, die moet toestemmen, dat hier veel werk in stagen ijver is verzet. Waarmede wij niet zeggen willen, dat de menschen van Slegerswoude en De Wilp, van Halle en Varsseveld, niet wijzer moeten wezen en niet een generale synode moeten ophouden met hun vervelende grensgeschillen.

Als wij het goed zien, dan is de synode van Sneek voor het leven van de Gereformeerde Kerken een goede geweest en zal zulks in de toekomst nog wel meer blijken. Zeker, er liggen nog heel belangrijke zaken te wachten voor de verdaagde synode, waarvan we noemen de leergeschillen en het rapport van de commissie van acht, de bedroevende zaak-Goossens en de niet tot eere der Kerken strekkende zaak-Drachten, de kwestie



Toepasselijke Voeten!

„Laat ons dan heengaan...“ zeiden de herders in de velden van Efratha.

Zij hadden de prediking der engelen met hun ooren gehoord, de eerste lichaamsdeelen die daarop in beweging kwamen waren de voeten.

Hun toepassing had geen betrekking op de predikers: wat had die engel een schoon talent! maar hun toepassing had betrekking op de booschap, hun van Godswege gebracht. Deze toepassing maakten zij allereerst met de voeten.

Voeten zijn verwaarloosde lichaamsdeelen, dokters zouden u dat kunnen vertellen. Dat is ook zoo in de kerk. Oudtijds werden zij tijdens den dienst met warme stoven in conditie gehouden, nog zie ik onzen ouden koster de testen met vuur van bank tot bank uitreiken! Tegenwoordig hebben wij hier en daar centrale voetverwarming. Maar — toen en nu — de toepassing dringt maar zelden tot de voeten door!

Over de toepassing is wel eenig verschil van opvatting. Sommigen meenen, dat de prediker deze moet maken: gevraagd een prediker in goeden staat, geheel compleet... Ik heb er geen bezwaar tegen een toepassing te hooren, doch meen dat men die bovenal moet zien! Bij sommigen blijft de preek maar in het hoofd ronddraaien, zooals ik bij een ouden schrijver las; zij zijn groot in het hoofd, maar zwak in de voeten! Anderen lijken wel iets op een postzegelverzamelaar, zij plaatsen een mooie preek of een duidelijke verklaring in hun verzameling. Soms kunnen zij u zeer zeldzame exemplaren laten zien! Best, ik wil meekijken. Maar genoeg is het toch niet.

U kent de uitdrukking: voor hoofd en hart. Ik zou die wel willen aanvullen: voor hoofd, hart en voeten! De Heere geeft ons in elke evangelieverkondiging ook wat voor de voeten mede. Hier was het: gij zult het Kindeke vinden... Een ander maal luidt het woord tot de voeten: Sta op en laat u doopen! Soms is de booschap tot de voeten: ga heen, verzoen u met uw broeder! Dan weer wordt tot de voeten gezegd: ga heen, werk heden in Mijn wijngaard! Inzonderheid is iedere voorbereiding voor het Avondmaal een onderhoud met de voeten.

Het dringt echter niet gemakkelijk tot de voeten door, dat zij er bij behooren. Laatst ging ik voorbij een kleedingmagazijn, waarin vele colberts waren geteeld. Mooie jassen en vesten, vormvast! Die etalagepoppen kunnen de borst zoo fier vooruitsteken, ze maken zoo'n kranigen indruk. Maar de beenen ontbreken. Zijn wij niet dikwijls colbert-christenen? O, als onze kerk op een etalage van zuivere belijders zou gaan lijken... God zij ons genadig!

Wij hebben dit jaar vele malen het evangelie hooren verkondigen. Het kwam dagelijks in onze gezinnen, als het Dierbaar Woord werd gelezen. God de Heere sprak daarin tot ons, tot onze jongens en tot onze meisjes: gij zult Mijn eigendom zijn! Men kan wel eens bang worden onder dien overvloed van genade. Aan de zuivere bediening der genademiddelen hechten wij terecht veel waarde. Aan de juiste vertaling der Heilige Schrift besteden wij groote kosten. Wij zijn voorzichtig met het nieuwe. Goed! Best! Doch hoe staat het met het zuiver gebruik der genademiddelen?

Men heeft dominees, die de dingen meer en anderen die ze minder uitwerken. Ik doe daar geen keus uit. Ik zeg alleen, er moet een Gemeente zijn, die de dingen uitwerkt. Die Maandag en Dinsdag en de heele week op de voeten is, omdat zij verstaat: Wat heb ik Zondag een werk opgekregen!

Laat ons dan heengaan...

N. B.

van de tucht over Doopleden en van de roeping van den Gereformeerde op sociaal terrein, om ons daartoe slechts te beperken.

Maar tal van het leven der Kerken belangrijke aangelegenheden mochten hun beslag krijgen en waar er zooveel controversen in deze Kerken tusschen verschillende leidende figuren gerozen waren, daar was het met elkander samenwerken en samenspreken in commissie en synode niet anders dan heilzaam te achten. Er zijn dan ook geschillen van persoonlijke aard beslecht. Zeker, dat gebeurde allemaal in zittingen in comité-generaal en er was buiten de leden der synode niemand aanwezig. Maar als de broeders na een tot stand gekomen verzoening gemeenschappelijk den 11sten Psalm aanbleven, dan kon toch niemand verhinderen, dat die buiten waren zulks opvingen en zich mede hebben verblijd. Want de tijd is te ernstig om zich de weelde van tweedracht te veroorloven. Het schijnt nog niet tot allen te zijn doorgedrongen. Daarom mogen wij hier herinneren aan de beslissing, die de synode nam inzake de perspolemie en zulks op voorstel van een van haar meest gezaghebbende praesadviseurs, prof. dr. J. Ridderbos, die door zijn gedachte, dat het goed was de conclusies van de rapporterende commissie zonder discussie te aanvaarden, een stroom van wel-sprekendheid afdamde en een debat, waarbij misschien

wel een bittere toon zou zijn gehoord, heeft gestuit. Nog klinkt ons het woord van prof. dr J. Waterink op deze avondzitting in de ooren: Als dit wordt aangenomen is het of een wonder van God of een oogenblik van groote tragiek.

Sindsdien is de synode al weer enkele weken gesloten. In de pers is over verschillende van de door haar genomen besluiten, discussie gaande, met name over het aan de Theol. Hoogschool te Kampen niet verleende promotierecht. Het Academisch Statuut is thans in gedring en wat prof. dr V. Hepp in „Credo“ aanvoert als sprekende ten gunste van een niet verleenen van het jus aan Kampen, komt prof. dr K. Schilder in „De Reformatie“ stuk voor stuk bestrijden aan de hand van de artikelen van datzelfde Statuut. Het is allemaal erg interessant en ook geoorloofd. Zelfs prof. Waterink, hoezeer hij zelf aan een bepaald kant staat, zal daartegen geen bezwaar hebben.

Iets anders is de polemiek, die in „Credo“ moest worden gesignaleerd tegen „Bouwen en Bewaren“. In laatste genoemd blad, het orgaan van den Geref. Meisjesbond, schrijft de Scheveningsche predikant dr J. G. Feenstra, een leidraad. Hij doet dat op zijn bekende rustige wijze, polemiseert niet, maar zet zijn gevoelens uiteen, ook waar dat niet geheel parallel loopt met dat van een van de grootste theol. kopstukken in Geref. kring.

Niemand behoeft het daarmee eens te zijn en de Feenstra zelf zal er niet het minste bezwaar tegen hebben, als men zijn opvattingen poogt te weerleggen. Maar als „Credo“ nu komt en een stuk van den leidraad knipt, niet om daar tegenover een ander gevoelen te ontvouwen, maar om zonder een letter van werkelijke bestrijding de meisjes in actie te brengen en daarmee ook stemming wekt tegen den schrijver van den leidraad, door hem toe te voegen: Meisjes leest zulke stukken kritisch: Spreekt er met uw Bondsbestuur over, dan wil het ons voorkomen, dat prof. Waterink gelijk krijgt als hij spreekt van tragiek. Want dit ondermijnen van vertrouwen door een hoogleeraar, die predikanten opleiden moet, in een der de Gereformeerde Kerken reeds meer dan een kwarteeuw dienenden pastor, wil ons voorkomen in flagranten strijd te zijn met wat de synode van Amsterdam heeft uitgesproken inzake de perspolemie: „...er bij hen, die meenen polemiek jegens medebroeders te moeten voeren of anderszins de gemeente in de pers voor te lichten, in den naam van Hem, die ons zoo uitnemend heeft liefgehad en Zich tot den dood heeft vernederd, op aan te dringen, dat zij in hun schrijven zoozeer de broederlijke liefde laten uitschijnen, dat niemand daaraan met reden kan twifelen“. (Art. 151.)

Wij hebben ons wel eens laten vertellen, dat de redacteur van „Credo“ en de rapporteur over deze zaak op de Amsterdamsche synode elkaander heel goed kennen. Wij bevelen art. 151 van de acta van Amsterdam aan de redactie van „Credo“ in bescheidenheid aan.

Wat ook aantekening verdient is het feit, dat een week, nadat „Credo“ alarm geblazen had, de Perschouw-schrijver van het „Geref. Jongelingsblad“ in actie kwam en meende het te moeten betreuren, dat de Feenstra op deze wijze leiding gaf, want „deze kwestie moet thans nog niet worden overgebracht op het terrein onzer jeugdverenigingen“. Hier is de lezer toch geneigd tot het plaatsen van een vraagteken. Heeft niet het vraagstuk van het Verbond bijv. meerdere malen de belangstelling gehad van het bondsbestuur, blijkens verslagen in het „Jongelingsblad“ en toen deed toch de regel, dat de „kwestie thans nog niet moet worden overgebracht op het terrein onzer jeugdverenigingen“ geen opgeld?

We nemen van de Generale Synode der Gereformeerde Kerken geen afscheid, alvorens wij nog een vreemd verschijnsel hebben gesignaleerd t.a.v. de berichtgeving over de handelingen van deze synode. Een generale synode pleegt altijd een commissie voor het officieel persverslag te benoemen. Zij maakt een communiqué ten bate van de Geref. kerkelijke pers, die dat altijd gratis ontvangen heeft. Ditmaal heeft de perscommissie haar verslag aan een bepaald persbureau ter hand gesteld en daarnaar werden dan de kerkbode verwezen. Waaronder er sommigen waren (o.a. de „Geld. Kerkbode“), die daarvoor feestelijk bedankten, want zij wenschten een verslag van de synode zelf en zulks zonder eenige financiële verplichting. Maar er waren met de verslaggeving ditmaal meerdere dingen scheef, want bedoeld persbureau heeft ook overzichten de wereld ingezonden. Het schreef er boven: „Een der meest voor- aanstaande synode-leden schrijft ons“. Maar de redactie van het „Friesch Kerkblad“, die deze subjectieve be-

schouwingen blijkbaar uit het hart gegrepen waren, waarom ze een plaats op de voorpagina kregen, veranderde den eersten regel en schreef er boven: „Het..... (volgt de naam van het bureau) schrijft ons“. Meerdere bladen braken den staf over deze methode. Prof. dr V. Hepp schreef tot onze verbazing in „Credo“, dat hij niet geloofde, dat ze van een lid der synode afkomstig waren (no. van 3 Nov.).

Prof. dr K. Schilder, die in „De Reformatie“ reeds zoo dikwijls tegen bedoeld bureau heeft geopperd, week in zijn blad no. van 4 Nov.: „...omdat we het mijn waarschuwing tegen dit bureau. Zijn practijken kunnen niet door den beugel“ en de heer T. v. Popta, redacteur van de „Dinuiden Kerkbode“, schreef dezelfde week in zijn blad no. van 4 Nov.: „...omdat we het bureau als niet betrouwbaar beschouwden“. Uit Geref. kring traden de heeren prof. dr F. W. Grosheide en mr A. v. d. Deure uit het bestuur van dit bureau.

In „De Wachter“ van Zaterdag 2 December j.l. komt de Joh. H. Rielberg nu vertellen, dat deze anonieme beschouwingen afkomstig zijn van dr W. A. van Es, thans em-predikant te Baarn en lid van de synode van Sneek.

Het gaat onder ons toch soms wel heel wonderlijk toe! Wat de Geref. Kerken aangaat geeft het Jaarboek 1939 aan een aantal Kerken van 788. Nieuwe Kerken worden in '38 geïnstitueerd te Bennebroek, Meehelen, Schagen en Soest en ook in 1939 ging de kerkinstituering voort. We herinneren er aan, dat in Drijber een nieuwe Kerk werd geïnstitueerd, die als 7e in de rij de kleine classis Bellen versterken kwam. Ook te Noordbergum en te Londen kwam het tot kerkinstituering. Het aantal dienstdoende predikanten vermeerderde met 30 en verminderde door overlijden, emeritaat enz. met 24. 't Nieuwe Jaarboek geeft een aantal van 817 dienstdoende predikanten met inbegrip van de miss. predikanten. Het aantal emeriti bedraagt 171 en het aantal vacatures daalde van 91 tot 88. Het zielental steeg van 645.139 op 652.826 en het aantal belijdende leden van 326.789 op 331.615. Van de 817 predikanten zijn er 791 in Nederland werkzaam.

Het vraagstuk van den overvloed van werkkrachten blijft in deze Kerken actueel, ook al zijn een groot aantal candidaten als hulpprediker geplaatst, nu de mobilisatie ook ruim 50 Geref. predikanten onder de wapenen riep als reserve-veldprediker. Meerdere Kerken, die een harer dienaren gemobiliseerd zagen, stelden van het vrijgekomen honorarium twee hulppredikers aan, zooals bijv. Arnhem en Hilversum, terwijl Kerken, die geen hulpprediker aanstelden ter vervanging van hun onder de wapenen geroepen voorganger, daarover publiciteit werden ondervraagd, zooals de Kerk van Oosterbeek door de classis Arnhem.

Het comité „Overvloed van werk en werkkrachten in de Gereformeerde Kerken“ (plan Grosheide-Schouten) bood over 1938 aan 47 Gereformeerde Kerken en 10 Evangelisatiecommissies opnieuw hulp, al moest over de geheele linie een korting van 10 % worden toegepast. Aan een bedrag van rond 130.000,— voor salarissen paste het comité ongeveer 124.000,— bij. Een en ander ging gepaard met aanspreking van het reservekapitaal. Het meest verheugende is wel, dat op 10 van de gesteunde plaatsen de hulpprediker als predikant kon beroepen worden. En er is de eerste jaren nog voorraad genoeg, want de nieuwe cursus van de Theol. Hoogschool te Kampen begon met 110 studenten, w.o. 17 eerste-jaars, terwijl aan de V.U. 233 theologen werden ingeschreven, w.o. 22 voor het eerst.

Da K. Meima van Neele publiceerde van den zomer in de „Geld. Kerkbode“ een lijstje van Kerken, die lang niet aan den eisch van één predikant per duizend zielen voldoen. Alphabetisch genomen zien we, dat Apeldoorn één predikant heeft op 1500 zielen en Urk op 3000. Als er maar geld is zijn er nog tal van nieuwe predikantsplaatsen te vestigen. Natuurlijk zijn hier tal van locale moeilijkheden en daarom rees er in de kerkelijke pers verzet tegen de kwalificatie „zwarte lijst“, waarop men al die Kerken bovengenoemd wilde plaatsen.

In de Januari-maand verscheen het bericht in de pers, dat deputaten vanwege de Generale Synode der Gereformeerde Kerken voor radio-kerkdiensten eveneens den minister van binnenlandsche zaken om zendtijd gevraagd hadden. Niet natuurlijk alsof ook zij van het kerkistische hondje gebeten waren, maar alleen om de bekrompen Ned. Herv. Radiovereniging den wind uit de zellen te nemen en den minister des te duidelijker de situatie, die zou ontstaan, als hij aan het verzoek van den Ned. Herv. Radio-omroep gehoor geven zou te

demonstreeren. Natuurlijk heeft minister van Boeijen geen oor geleend aan het kerkistisch drijven en de zaak is bereids op de eenig juiste wijze in het vat gegoten, doordat de Ned. Herv. Synode ingeschaald is en de belangen van de Herv. luisteraars op volkomen bevredigende wijze zijn behartigd.

Dezelfde Januari-maand werd de oprichting gepubliceerd van een „Adviesstichting voor financiële en economische aangelegenheden ten behoeve van de Gereformeerde Kerken in Nederland en Ned.-Indië“. Deze zaak is ook op de synode van Sneek geweest, waar Noord-Brabant-Limburg haar ter tafel gebracht heeft als instructie van de Kerk van Breda. Maar de synode heeft zich in deze zaak niet begeven en was van oordeel, dat het niet op haar weg ligt om hier uitspraak te doen, of eenige verantwoordelijkheid op zich te nemen.

De stichting tot verbetering van het Psalmgezing in de Gereformeerde Kerken is in 1939 onder presidium van dr T. Ferwerda van Amsterdam bereids met haar arbeid aangevangen. (Slot volgt.)

's-Gr.

S.

HET BOEK VAN DE WEEK

Wat wil Hitler? 1)

„Het antwoord op deze vraag wordt gegeven in het zoo juist verschenen boek van den gewezen nationaal-socialistischen president van den Senaat te Danzig HERMANN RAUSCHNING: DE NIHLISTISCHE REVOLUTIE, Schijn en Werkelijkheid in het Derde Rijk, ingeleid en bewerkt door Dr Menno ter Braak. HET BOEK DAT HET SAMENGAAN VAN DUITSCHLAND EN RUSLAND HEEFT VOORSPELD! Een week na verschijning ligt reeds de tweede druk ter perse!“

Zoo kondigt H. P. Leopold's Uitg. Mij N.V. te Den Haag per advertentie den tweeden druk aan van een boek, dat reeds allerwegen de aandacht trok bij zijn verschijning in het Duitsch, nu, naar ik meen, een jaar geleden.

Heel vaak beantwoorden dergelijke suggestieve advertenties allerminst aan de waarde van het geprezen boek — laat ons reeds direct maar vaststellen, dat ditmaal de advertentie niets te veel zegt; het boek van Rauschning is inderdaad ten volle waard, dat ieder aandacht aan dit boek schenkt.

En als actueel blad mag ook „De Reformatie“ niet achterblijven, is het zelfs zijn roeping kennis te nemen van dit belangrijke werk en als het kan zijn lezers hulp te bieden bij de beoordeeling van dit boek.

Wij willen daartoe dan in de eerste plaats den schrijver bij onze lezers introduceeren. Hermann Rauschning is de eerste nationaal-socialistische president geweest van de vroegere vrijstad Danzig. Men zal zich herinneren, dat kort na de Rijksdag-verkiezing van 5 Maart 1933, die aan de N.S.D.A.P. 48 pCt. van de uitgebrachte stemmen gaf, eveneens verkiezing in Danzig plaats had, die aan de Nazi's, al was de winst niet zoo groot als in het Rijk, de gelegenheid opende, de macht in handen te nemen. Rauschning werd toen president van den senaat en is dat gebleven tot het einde van 1934. Men zal zich ook herinneren, dat de couranten in die dagen telkens melding maakten van meeningsverschillen tusschen hem en den nationaal-socialistischen gouwleider Forster. Aan het einde van 1934

1) Door een abuis, waarschijnlijk van mij, zijn ongeveer tegelijkertijd twee artikelen over Rauschning's werk bij de redactie ingekomen. Waar beide een eigen behandelingsmethode volgen, leek het me volkomen verantwoord, ook dit artikel alsnog op te nemen. Het kwam vlak na de verzending der copie van het reeds geplaatste in K. S.

Nu hadden de Joden van Mattheüs' tijd de genade Gods weggeredeneerd. Vrijwel heel de theologische gedachtegang van de Joden stond met Abraham in verband. Maar dan op een wijze, die aan de Schrift in geen enkel opzicht recht liet wedervaren. Men leerde, dat Abraham in tien verzoeken niet bezweken was en dat God hem daarvoor bijzonder beloonden wilde. Als belooning voor zijn verdiensten werd de aartsvader ontvanger van Gods beloften en erfgenaam van Gods verbondszenen. Abraham's verdienste zou den Israëliet reeds in dit leven ten goede komen en van beslissende betekenis zijn voor het eeuwige leven. (vgl. Kittel, Wörterbuch I.)

Abraham was aldus een held geworden, een man van meer dan bijzondere grootte. En de Joden, de nakomelingen van dezen patriarch, deelden als vanzelf krachtens natuurlijke bloedverwantschap in de voorrechten die Abraham voor zichzelf en de zijnen verworven had. Mattheüs komt het anders zeggen. Hij betoogt dat Jezus Christus is de wortel van Abraham's geslacht. En hij wil ook in herinnering brengen, dat deze Abraham slechts door een wonder van Gods genade op een geslachtsrol is komen te staan, en ook vader van een groote nakomelingschap is geworden, door de geboorte van Izaak, zijn eenigen zoon.

Christus Jezus komt dus op uit een geslacht, maar uit welk een geslacht! Er is bij Abraham

POPULAIR-WETEN - SCHADDELUKE SCHETSEN

Jezus Christus, Abraham's Zaad.

II.

Abraham's geslacht door Christus bewaard.

Mattheüs leidt het geslachtsregister terug tot Abraham. Nu de evangelist spreekt over het geslacht van Abraham, moesten de Joden meer dan ooit oog krijgen voor het bijzonder ingrijpen van God in het leven van dezen mensch.

Was het register teruggegaan tot Adam, het noemen van een geslacht zou niet bijzonder geweest zijn. Adam is — wij zouden willen zeggen op normale wijze — vader geworden van een aantal kinderen. Was het familieboek begonnen bij David, ook dat zou niets bijzonders beteekend hebben inzake het noemen van de nakomelingschap, want David had door zijn huwelijken vele zonen en dochteren gekregen.

Dat is bij Abraham niet het geval. Het huwelijk van Abraham en Sara blijft kinderloos vele jaren lang. Abraham heeft wel de belofte van God, dat

hij zal worden de vader van een menigte volken, en dat zijn zaad talrijk zal zijn als de sterren des hemels (Gen. 15:5). Maar intusschen verstrijkt het eene jaar na het andere, en wat er ook geschiedt in Abraham's leven, hoezeer zijn weg ook voorspoedig gemaakt wordt en hoezeer hij beschouwd wordt als een vorst Gods in het midden der Kananieten (Gen. 23:6). Gods belofte wordt niet vervuld: de natuur is bij Sara onmachtig. Moeder wordt zij niet. Tenslotte worden deze menschen oud en met het klimmen der jaren vervliegt ook de mogelijkheid dat Sara nog eens als de andere vrouwen moeder zal kunnen worden.

Toch blijft Gods belofte. En opdat deze belofte niet vergeen zal worden, wordt ze ook herhaald: God zeide: voorwaar Sara, uw huisvrouw, zal u een zoon baren, en gij zult zijn naam noemen Izaak; en Ik zal Mijn verbond met hem oprichten, tot een eeuwig verbond zijnen zaden na hem. (Gen. 17:19.) Izaak wordt geboren. Uit de verstorven, onvruchtbare moederschoot van Sara doet God het leven geboren worden naar Zijn woord op Zijn tijd. Abraham wordt op zeer hoogen leeftijd vader van een zoon. Hij wordt nog de stamvader van een geslacht.

Hij wordt het echter door een zeer bijzondere daad van God. Dat alles moest een ieder bedenken, die hoorde van de geslachtslijst van Jezus Christus, Abraham's zaad.

kwam
van 12
reeds
schake
zou de
tiek de
len zo
Raus
Hitler
aan 12
dezen,
toen a
Danzig
hij da
balling
Wa
dat le
als d
integen
vooraa
die per
voorna
heeft o
geest v
leiders
dit beg
immer
afvallig
staan.
boek t
geniete
toch n
zij no
ben, al
maakt
ning h
gens z
tot he
dat na
zijn, w
staat
onder
We
tije ui
daarde
de ger
schrijv
een gr
bestud
ren nu
van d
brenge
zijn gr
tel va
eens
daarto
door
schouw
hoogle
het n
dat zu
lijkhed
door c
ten ka
sociali
hange
den li
tang s
Nee
ning r
hij zo
peerin
beelde
„He
niet al
drijft
het p
„De
wing“
maar
aanvar
dat en
toekon
beide
is, —
toon
dat ley
Die d
om Zi
eeuwe
Dat
leef h
eenigg
lijk, d
eeuwig
Go
de ma
leven
deze
David
er all
griep
heeft
natuur
stand
van h
Alle
De